

PIGMEO ERRIA

150.000 milla inguru dira eta gizarte mailletan aizkenngoan daude. Oiek bezin arloterik ez da besterik ludi osoan. RCA'n bizi dira: Afrika-Erdiko-Errepublikan.

Afrika'ko lenengo biztanleak izan arren, gaur aizkenak dira eta ez du inork euren alde abotsik eta zaratarik ateratzen. Auen aldeko ekolojistikariek ez dago txirotasunean txiroenak bait dira: baita inoren laguntzarik ez izatean ere.

Erreusak dira: beti beuren begiak lurrera begira... Museo batentzako antropologiko ikusgarri bat, besterik ez; lenago Afrika'ko nagusiak ziranak. Gaur euren inguruko erriantzat ez dira gizonkiak, animalien antzekoak baizik. Laister galduko dira erri bereizi bat bezala.

Basora joan giñan euren billa eta bereala konturatu, basoak sailletan eremu biurtuta zeudela. Zura eta egurren billa joandako Konpañiek soilduta utzi zituzten sail oiek... Gero eta baso gutxiago Pigmeorentzat. Amazonia berria emen dago: baiña, txikia arekin konparatzeko eta onen gomutarik ez du inork. Galbidean jarrita daude basoak eta Pigmeoak, basotik kanpora eriotzara goaz-eta.

Basoan diran bezelakoak agertzen zaizkigu: apalak, alaiak eta ongi-etorria ematekoak. Illebate batzuek tokian tokiko; gero, penarik gabe, etxea utzi eta badoaz beste toki batean etxea berriro jasotzera. Euren andrak ordu pare bat naikoa dute etxe berria eraitzeko. Eiztariak dira eta ibiltariak; toki berean luzaro egon eziñekoak.

Talde txikia, 5'tik 30'rako personeren taldeak. Dagonen jaten dute eta ez dagonean, billa joan. Daukenez ematen dute. Senarrak emazte bakarra eta alderantziz ere, emazteak senar bakarra. Aske eta iare bizi dira, oianetako legeetan, programaziorik gabe. Begira-kun jatorra, gizaki askeari dagokiona, aurpegian...

Baiña, basotik alde 'egindakoak badituzue beste gizakien serbitzari. Auek, gizatasuna galduta, egoera penagarrian daude. Ez dute diruaren baliorik eta edozerekin ordaintzen diete beuren lanak. Askotan zigarro eta alkoholak. Doakabeak benetan, bigirakuna tristea eta galdua begietan. Beuren etxean baztertuta, gizatasunik gabe: begi-ninietan enda baten eriotza nabari.

Dantza danean, guztiak dantzaten dira, pigmeoak ezik. Inork ez du eurokin ez jan eta ez erango. Eta, azkenik, badira andra pigmeo bat artzen dutenak euren irugarren edo laugarren emaztetzat.

Euroen ardura dutenak ez dakite zer egin; baiña, askoren iritzia auxe da: basoan egoki bizi ba'dira, zertarako eta zergaitik basotik atera? Basoak bear dituzte euren egoitzarako eta baso oiek zaintzea izanen litzake Pigmeoentzako laguntzarik onena.

Legenarra (lepra) eta biriketako gaitza dira ugarrienak euren artean. Sendatzeko bide gutxi.

Beuroek bizi diran Afrika-Erdiko-Errepublikan gure munduko aurrerapenak eldu dira "video-club" eta guzti. Pigmeoek arri-eta-zur daude, begiak zabalik, eta ez dute ulertzen zergaitik eurok ezin parte artu ditekunik orrelako dantza eta festetan... Ezta ere zer gertatuko zaien basoa galdutakoan... Amazonia'ra millaka kilometro asko tartean. An indioek daude egoera larrian eta askok jaso dute beuren garraxia "Salba dezagun Amazonia!" Pigmeo gixajo auek ez dute alakoen berri eta begiak lurrera dituztela, salbatzalleren baten zai daude.

"Mundo Negro"tik: XII-1989.

ANES ARRINDA

